

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

*ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ
ԴԱՍԸՆԹԱՑ*

*ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ*

Հետազոտության թեման՝ Բարոյական արժեքներ

Առարկան՝ Ռուսաց լեզու

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Գայանե Նիկոլայի Անտոնյան

Ուսումնական հաստատություն՝ Լճափի միջնակարգ դպրոց

Երևան 2022

Բովանդակություն

Ներածություն	3
Առարկայի շրջանակում բարոյական արժեքների ձեւավորումը	5
Բարոյական արժեքների ձեւավորման կիրառական մեթոդները	8
Եզրակացություն	16
Օգտագործված գրականության ցանկ	17

Ներածություն

Ես ասացի ծառին .

–Ցույց տուր ինձ Աստծուն... և նա

Ճաղկեց :

Հասարակության մեջ յուրաքանչյուր մեխանիզմ պետք է իրականացնի այդ մեխանիզմի էությանը ներդաշնակ գործառույթ: Վերը ասվածից ուղղակիորեն արտահայտվեց էություն–երևույթ հայեցակարգը: Ցանկացած առարկա նախ պետք է գոյություն ունենա, հետո նրան անուն տրվի, իսկ առարկայի անվանումը կախված է նրա գործառույթներից: Առարկայի էությանը ներդաշնակ գործառույթները լավագույն կերպով բացահայտում են տվյալ առարկայի հատկանիշները և պոտենցիալը ամբողջությամբ: Փիլիսոփայական մոտեցում կիրառելով, կարելի է ասել, որ մարդը և հասարակությունը պետք է ներդաշնակ ապրեն բնության մեջ: Այդ դեպքում մարդը ձեռք կբերի ավելի մեծ գիտելիք, գիտակցություն և ի վերջո իմաստություն:

Հետազոտության արդիականությունը: Համաշխարհայնացման, հասարակական–քաղաքական և տնտեսական կյանքում ժողովրդավարական վերափոխումների գործընթացները պայմանավորում են լայնածավալ փոխակերպումներ ժամանակակից կրթական տարածքում: Կրթությունը կոչված է ապահովելու մանկավարժական գործընթացի ոչ միայն դաստիարակչական և զարգացնող գործառույթի իրականացումը, այլև սոցիալ–մշակութային: Կրթության արդիականացման հայեցակարգը նոր պահանջներ է առաջադրում կրթական համակարգին, որոնք ենթադրում են ժամանակակից կրթված, բարոյական, նախաձեռնող մարդկանց զարգացող հասարակության անհրաժեշտությունը, ովքեր կարող են ինքնուրույն որոշումներ կայացնել ընտրովի իրավիճակում, ունակ համագործակցության, որը բնութագրվում է շարժունակությամբ: , դինամիզմ, պետության ճակատագրի համար խորը պատասխանատվության զգացումով: Մեր երկիրը կուտակել է արժեքների հսկայական ներուժ, որոնք ամրագրված են բազմաթիվ ժողովուրդների ու ազգերի ավանդույթներում, սովորույթներում, կենցաղում: Միևնույն ժամանակ, վերափոխումները հասարակության կյանքի

քաղաքական, տնտեսական և սոցիալական ոլորտներում կանխորոշում են հասարակության համար նոր արժեքների ձևավորումն ու գործունեությունը, որոնք հաստատվում են պետության կողմից:

Չեռազոտության նպատակն է ձևավորել դպրոցականների բարոյական արժեքային համակարգը առարկայի դասավանդման գործընթացում.

Չեռազոտության օբյեկտը` բարոյական արժեքներն են , **առարկան`** մշակույթը, լեզուն, գիտությունը եւ այլ բարոյական արժեքները:

Չեռազոտության խնդիրը` ուսումնասիրել արժեքների հայեցակարգը և բնույթը, քննարկել աշակերտների համար արժեհամակարգի ձևավորումը:

Աշխատանքի կառուցվածքը:Աշխատանքը ներառում է տիտղոսաթերթ ներածություն, եզրակացություն, օգտագործված գրականության ցանկ:Աշխատանքը բաղկացած է 17 էջից:

Առարկայի շրջանակում բարոյական արժեքների ձևավորումը

Այսօր ողջ աշխարհում ձևավորվել է իրավիճակ, որը բնութագրվում է սոցիալական կյանքի բոլոր ոլորտներում արմատական փոփոխություններով: Գիտատեխնիկական հեղափոխությունը կարող է հանգեցնել սոցիալական լուրջ հետևանքների, եթե չուղեկցվի համապատասխան բարոյական զարգացմամբ. հասարակության մեջ ակներև են դառնում բարոյական ավանդական նորմերի անկումը, մարդկանց սպառողական հոգեբանությունը, կողմնորոշումը դեպի կեղծ մշակութային արժեքները, որը արդյունք է զանգվածային անկախ լրատվամիջոցների ակտիվ գործունեության: Ձևավորված սոցիալ-մշակութային պայմաններում դպրոցն է ի գործը ապահովելու աճող սերնդի բարոյական դաստիարակությունը՝ ձևավորելով մարդասիրության, հայրենասիրության, արժանապատվության բարձր հատկանիշներ: Նախ խոսենք բարոյական դաստիարակության մասին: Այն հասարակական գիտակցության ձև է, դաստիարակության ընդհանուր համակարգի ամենակարևոր բաղադրամասերից մեկը, հասարակական գիտակցության այն ոլորտներից, որը կյանքի բոլոր բնագավառներում մարդկանց վարքը կարգավորելու գործառնություն է կատարում: Բարոյական դաստիարակության տեսական հիմքերը բխում են բարոյագիտությունից, որն ուսումնասիրում և մշակում է բարոյական վարքագծի չափանիշներ՝ համամարդկային արժեքների և հասարակության կողմից ներկայացվող էթիկական պահանջների համադրման եղանակով: Բարոյականությունը բարոյական վարքի, նորմերի և կանոնների գիտակցման աստիճան է, ներքին սուբյեկտիվ դիրքորոշումը աշխարհի հանդեպ: Բարոյականության հիմնական չափանիշը բարոյական վարքագիծն է. այն դրսևորվում է հասարակական հարաբերություններում և բնութագրվում է հետևյալ համամարդկային արժեքներով

- Բարությանը՝ մարդասիրական վարքագծով, բարյացակամ վերաբերմունքով արտաքին աշխարհի նկատմամբ:
- Արդարամտությամբ. այս վարքագծին բնորոշ է սեփական և դիմացինի գործողությունների ճշմարիտ և օբյեկտիվ գնահատումը:

- Գեղեցկությամբ՝ գեղեցիկի սկզբունքներին համապատասխանող վարքագծով, գեղեցիկը տգեղից տարանջատելու կարողությամբ:

- Զանդուրժողականությամբ՝ ներողամիտ վարքագծով, սխալվելու հնարավորության ընդունմամբ: Բարոյական դաստիարակության արդյունավետությունը պայմանավորված է հասարակության բոլոր սոցիալական օղակների դաստիարակչական ներուժով, դաստիարակող մեծահասակների մանկավարժական վարպետությամբ:

Բարոյական դաստիարակության նպատակը անձի բարոյական զարգացումն ու ձևավորումն է: Մարդու բարոյական զարգացումը շարունակվում է նրա ամբողջ կյանքում: Բարոյական զարգացմանը նպաստում են անձի շփումները, հաղորդակցումները, որոնք անառարկելիորեն ներգործում են նրա գործողությունների, արարքների վրա, ձևավորում նրա անձը: Բարոյական դաստիարակության գերագույն նպատակը ոչ միայն անձի բարոյական զարգացումն ու ձևավորումն է, այլև նրա կարևոր գործառնությունն է, հասարակությանը այնպիսի մարդու հավելումը, որը մշտապես կկատարի բարոյական գործողություններ ու արարքներ՝ հոգուտ հասարակության և հոգուտ մարդու: Բարոյական արժեքներով դաստիարակված մարդը առաքինի է, բարեկիրթ: Այդպիսի մարդու նիստուկացը, գործողություններն ու արարքները, մարդկանց հետ հարաբերությունները, ամեն ինչի նկատմամբ վերաբերմունքը յուրահատուկ են և օրինակելի: Բարոյական զարգացումից զուրկ մարդը հասարակության համար անտանելի բեռ է]: Մեր՝ ուսուցիչներիս խնդիրն է դրական արարքների կատարումը դարձնել դպրոցականի համար մշտական սովորույթ, նրա բնավորության կայուն գիծը, որպեսզի նա միշտ կատարի դրական արարքներ և դրա հիման վրա ձևավորի վարքի դրական մշակույթ: Զեգելը գրում էր. «Երբ մարդը կատարում է այս կամ այն բարոյական արարքը, դրանով դեռևս առաքինի չէ: Նա առաքինի է այն դեպքում, երբ վարքագծի այդ եղանակը դառնում է նրա բնավորության մշտական գիծը: Բարոյական դաստիարակության խնդիրները բազմազան են ու բազմաբնույթ: Դրանք կարելի է բաժանել երկու խմբի: Առաջին խմբի մեջ է դասվում անձի գիտակցության, զգացմունքների ու վարքի ձևավորումը: Երկրորդ խմբի մեջ են մտնում բարոյական բարձր որակները՝ հումանիզմը, կոլեկտիվիզմը,

հայրենասիրությունը, գիտակցական կարգապահությունը, քաղաքացիական դաստիարակությունը և այլն: Հմուտ ուսուցիչը պետք է բարոյական դաստիարակության ուղիներ որոնի, աշակերտների մեջ ձևավորի բարոյական հասկացությունները ճիշտ ըմբռնելու կարողություններ: Նա իր օրինակով պետք է բարություն ու համեստություն սերմանի: Շատ կարևոր են բարոյական թեմաներով զրույցները: Նախօրոք լավ մշակված հարցերի միջոցով կարելի է քննարկել որևէ անձի վարքագիծը, բնավորության գծերը, արարքները, վերլուծել որևէ կինոնկար, կարդացած վեպի հերոսների հոգեբանական առանձնահատկությունները և այլն: Բարոյական թեմայով բանավեճի նյութ կարող են լինել շրջապատի կյանքի առօրյան, հասարակության զարգացմանը խոչընդոտող պատճառները, սոցիալական անարդարությունները, մեծ իրադարձությունների պատճառների բացահայտումը և այլն: Մանկավարժը պետք է իմանա, թե կրտսեր, դեռահասության տարիքներում բարոյական ի՞նչ որակներ սերմանի: Նա պետք է կարողանա գտնել բարոյական զարգացման առանցքը, հիմքը: Դրանում է երևում ուսուցչի մանկավարժական վարպետությունը:

Բարոյական արժեքների ձեւավորման կիրառական մեթոդները

Ցանկացած բան կարող է արժեք դառնալ, եթե հասարակական հարաբերությունների գործընթացում մարդիկ դրան հատուկ նշանակություն են տալիս: Եվ հակառակը, արժեքը կարող է պարզապես մի բան լինել, եթե պարզվի, որ սոցիալական հարաբերությունների ընթացքում անհատները դրան մեծ նշանակություն չեն տալիս: Արժեքները վարքագծի կանոններն են, որոնցով խումբը փորձում է աջակցել և կարգավորել այն գործողությունները, որոնք կապում են վեր է նշված խմբի անդամներին:

Քանի դեռ մարդիկ մշտապես առաջնորդվում են խմբում սահմանված նորմերով և կանոններով, աջակցում նրանց՝ դրանց համաձայն գործելու պատրաստակամությամբ և մյուսների կողմից համապատասխան գործողությունների ըմբռնման հայտարարություններով, մինչ այդ կանոնները մնում են արժեքներ: Նրանց համար:

Արժեքները ձեւավորվում են անհատական մակարդակում, ուստի դրանք չեն կարող լինել վերացնել հրամանագրով կամ կանոնակարգով: Անհնար է, օրինակ, դիմել անհատների «բանական ձայնին», գտնել համոզիչ փաստարկներ այն բանի օգտին, որ իրենց շահի համար ավելի լավ կլիներ գործել այնպես, ինչպես պահանջում են սոցիալական առաջնորդները, և մարդիկ կսկսեն գործել. գործել այս ռացիոնալ հիմնավորված պահանջներին համապատասխան:

Յուրաքանչյուր հասարակություն ունի յուրահատուկ արժեհամակարգ: Արժեքների ամբողջությունը, որը անհատը սովորում է սոցիալականացման գործընթացում, նրան տրվում է հասարակության կողմից:

Ուսումնասիրության մեջ դրված խնդրի լուծումը պահանջում էր զարգացում դասարանում կրտսեր դպրոցականների մեջ արժեքների ձեւավորման մոդելներ. Մոդելը մտավոր կամ գործնականում ստեղծված կառույց է, որը վերարտադրում է իրականության որոշակի մասը պարզեցված (իդեալականացված, սխեմատիկ) ձևով: Մոդելավորման մեթոդը թույլ է տալիս ուսումնասիրել իրական համակարգի բնութագրերը, հարաբերությունները և հատկությունները: Ժամանակակից կենցաղային կրթության ամենակարևոր նպատակը և հասարակության և պետության առաջնահերթ խնդիրներից մեկը կրթության, սոցիալական և

մանկավարժական աջակցությունն է լիարժեք քաղաքացու ձևավորման համար: Պայմանների խնդիրը «մանկավարժական» երանգավորում է ստանում Վ.Ի. Անդրեևա, Ա.Յա. Նաինա, Ն.Մ. Յակովլևա, Ն.Վ. Իպոլիտովա, Մ.Վ. Չվերևա, Բ.Վ. Կուպրիյանովա, Ս.Ա. Դինիսան և ուրիշներ, որոնք արտացոլված են «մանկավարժական պայմաններ» տերմինի բազմաթիվ մեկնաբանություններում: «Մանկավարժական վիճակ» տերմինը սահմանվում է որպես որոշակի միջավայր կամ հանգամանք, որը դրական կամ բացասաբար է ազդում մանկավարժական երևույթների, գործընթացների, համակարգերի, անհատականության գծերի ձևավորման և զարգացման վրա: Մանկավարժական պայմաններ են համարվում.

2) մանկավարժական համակարգի բաղադրիչ, որն արտացոլում է ներքին և արտաքին տարրերի ամբողջությունը, որոնք ապահովում են դրա արդյունավետ գործունեությունը և հետագա զարգացումը. մանկավարժական համակարգի բաղադրիչներից մեկին բնորոշ բովանդակություն, որոնք են ուսուցչի և աշակերտների փոխհարաբերությունների բովանդակությունը, կազմակերպչական ձևերը, ուսումնական միջոցները և բնույթը: 3) համակարգված աշխատանք՝ պարզաբանելու օրինաչափությունները՝ որպես կրթական գործընթացի կայուն օղակներ:

Մանկավարժական պայմանների տեսական վերլուծությունը ցույց տվեց տարբեր մոտեցումներ և կարծիքներ «մանկավարժական պայմաններ» հասկացության սահմանման հարցում:

Գիտնականները մանկավարժական պայմանները համարում են՝ կրթության բովանդակության օբյեկտիվ հնարավորությունների մի շարք, որոնք ապահովում են մանկավարժական առաջադրանքի հաջող լուծումը. այն հանգամանքները, որոնցում ակադեմիական առարկաները, դրանց դասավանդման, վերապատրաստման և կրթության մեթոդները ներկայացված են լավագույն փոխհարաբերություններով, ինչը հնարավորություն է տալիս մի կողմից արդյունավետ ուսուցանել, մյուս կողմից՝ հաջող սովորել:

«Ուսումնական միջավայրի ձևերի, մեթոդների և միջոցների մի շարք, որոնք նպաստում են ուսուցման արդյունավետությանը». «հանգամանքներ, որոնք որոշում են մանկավարժական գործընթացի զարգացման որոշակի ուղղություն».

Բացահայտելով մանկավարժական պայմանների էությունը, տեսակներն ու գործառույթները՝ Ն.Դուխանիան առաջարկում է դրանց հետևյալ դասակարգումը՝

- կազմակերպչական (օպտիմալ խմբակային զբաղվածություն և ուսուցչի մասնագիտական պատրաստվածություն; ուսումնական գործընթացում ուսուցչի և աշակերտների ստեղծագործական համագործակցության կազմակերպում առարկա-զարգացում հարաբերությունների հիման վրա; ուսումնական գործընթացի կազմակերպում՝ կիրառելով դասավանդման մեթոդների ակտիվ ձևեր՝ համաձայն ս.թ. առարկայական վերապատրաստման առարկաների առանձնահատկությունները) –մեթոդական (ուսուցման մեթոդները և ձևերը) – մեթոդական և գործիքային (նորարարական մեթոդները, մոդուլային վերապատրաստման համակարգը) –իմաստալից (վերապատրաստման բովանդակության համապատասխանություն և համապատասխան ընտրություն, աշխատանքային ծրագրերի մշակում, առարկայական վերապատրաստման ակադեմիական առարկաների մեթոդական և դիդակտիկ աջակցություն) – բովանդակային նպատակային (ուսումնական գործընթացի կառուցում՝ հիմնված համակարգի վերլուծության, աշակերտների սուբյեկտիվ փորձի ակտուալացման և դրա ներգրավվածություն ուսուցման բովանդակության մեջ, համապատասխանություն աշակերտակենտրոն ուսուցման պահանջներին և հիմնական դրույթներին. - նյութատեխնիկական (նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառում՝ սանիտարահիգիենիկ պահանջներին համապատասխան); - մոտիվացիոն (իրենց մասնագիտական կարողությունների զարգացման մակարդակի համակարգված ախտորոշում, դրանց ձեռքբերումների ներկայացում);
- : Այսպիսով, մանկավարժական պայմանները սահմանում ենք որպես ուսումնական գործընթացի կազմակերպման առանձնահատկություններ, որոնք որոշում են դաստիարակության, կրթության և անձի զարգացման արդյունքները, օբյեկտիվորեն ապահովում դրանց հասնելու հնարավորությունը: Մանկավարժական կարևորագույն պայմանը դասերի բովանդակության տարրերի նպատակային ընտրությունն ու կառուցումն է, ուղղված է դպրոցականների արժեքների ձևավորմանը:

Երեխաների ծանոթացում մարդկանց արձագանքին ուրիշների ուշադրությանը, խնամքին (դպրոցականներին կարող է խնդրել դիտել, թե ինչպես են միմյանց

մտերիմները վերաբերվում, ինչն է մարդուն ուրախացնում, ինչն է վրդովեցնում, ինչ վիրավորանքներ կարող է մի մարդ հասցնել մյուսին և այլն) : Վիզուալիզացիայի տեխնիկա. երեխաները փակ աչքերով պատկերացնում են, որ իրենց չափերը փոքրացել են և սողում են քարի վրա: Փոքրիկ անպաշտպան երեխան զգալով՝ փորձում է կիսվել իր տպավորություններով, ինչը օգնում է հասկանալ, որ բոլոր կենդանի արարածները.կարիք ունեն պաշտպանության, համակրանքի, ջերմության, օգնության: Դրամատիզացիա. Յուրաքանչյուր երեխա ունի «թատերական բնագոյ է, որն օգնում է ավելի սուր արձագանքել ուրիշների վարքագծին և հնարավորություն է տալիս ուղղակիորեն արտահայտել վերաբերմունքը գործողությունների միջոցով:

Խաղի գործունեությունը որոշակի բարոյական իրավիճակում ինքնադրսևորվելու հնարավորություն է ստեղծում: Խաղի նյութը և դերերը օգնում են ուսանողներին զգալ զգացմունքները, որոնք կապված են կարեկցանքի գիտակցման հետ: Դասերը կարող են սահմանել արժեքների զարգացման և ուսանողների կրթման ընդհանուր խնդիրները՝ ազգային կրթական իդեալին ավելի լիարժեք հասնելու համար՝ հաշվի առնելով ազգային և տարածաշրջանային պայմանները և ուսումնական գործընթացի առանձնահատկությունները: Ուսումնական գործընթացում համոզելը և այլն:

Դասը ձեռք է բերվում տարբեր տեխնիկայի և մեթոդների կիրառմամբ՝ ազգային-հիմնական ավանդույթներին առնչվող նյութի ընթերցում և վերլուծում, էթիկական գրույցներ, պարզաբանում, վեճերի առաջարկություն: Ուսումնասիրելով Տիեզերքի թեման՝ կարող եք երեխաներին համոզել, թե որքան փխրուն է մեր մոլորակը, որքան անպաշտպան կարող ենք լինել հսկայական «անվերջ» գալակտիկայում: Դասերը հաճախ օգտագործում են պատմություն Էթիկական թեմայով: Էթիկական գրույցներում ստեղծվում են իրավիճակներ, երբ երեխաները պետք է ինքնուրույն ընտրություն կատարեն իրենց արարքի, իրենց վարքագծի գծի վրա: Օրինակ, «Վայրի և ընտանի կենդանիներ» թեման ուսումնասիրելիս կարող եք օգտագործել իրավիճակը բարոյական ընտրություն «ճտերի և երեխաների» հարցում. Նախ, դասում կարդացեք Ն.Ի.Սլադկովի «Ժալելյինը և փոքրիկ թռչունը» պատմությունը: Այնուհետև վարեք գրույց, որը կբերի երեխաներին հասկանալու արգելքը. մի վերցրեք ճտերին, մի վերցրեք վայրի կենդանիների ձագերին: Չրույցի ընթացքում

տղաները գալիս են այն եզրակացության, որ պետք է խղճալ բնական բնակիչներին, բայց հմտորեն ափսոսալ՝ նրանց չվնասելու համար: Էթիկական զրույցի նպատակն է խորացնել բարոյական հասկացությունները, ընդհանրացնել և համախմբել գիտելիքները, ձևավորել բարոյական հայացքների և համոզմունքների համակարգ: Էթիկական զրույցը գիտելիքների համակարգված և հետևողական քննարկման մեթոդ է: Էթիկական զրույցը դպրոցի պրակտիկայում դիտվում է որպես ուսանողների բարոյական դաստիարակության կազմակերպման հատուկ ձև: Էթիկական զրույցի նպատակը ուսանողներին Էթիկական նորմերի, վարքագծի մշակույթի կանոնների իմացությամբ զինելն է. բարոյական վարքագծի հմտությունների և կարողությունների ձևավորում, բարոյական չափանիշների պահպանում. սեփական և ուրիշների նկատմամբ հարգանք զարգացնել; բարոյական չափանիշները պահպանելու և մարդկային հարաբերություններում բարոյական չափանիշները խթանելու անհրաժեշտության ձևավորում: Չրույց վարելու մեթոդաբան, Էթիկական զրույցը, նախատեսում է հաշվի առնել ուսանողների անհատական և տարիքային առանձնահատկությունները, նրանց դաստիարակության մակարդակը, ուսանողների և դպրոցի թիմի անձնական կարիքները: Որպեսզի խոսակցությունը չվերածվի մենախոսության կամ չվերածվի անշահախնդիր շատախոսության, պետք է պահպանել հետևյալ պահանջները. Քննարկելիս անհրաժեշտ է՝ օգտագործել բարոյական և Էթիկական իրավիճակներ, համապատասխան բովանդակություն. պահպանել զրույցի մեջ ներդրված գիտական վավերականության սկզբունքները, բարոյական հասկացությունների մատչելիությունը. «Ուսուցիչ-աշակերտ» համակարգում հարաբերությունների մարդասիրացում և ժողովրդավարացում. ընտրեք այնպիսի հարցեր քննարկման համար, որոնք կառաջացնեն երեխաներին անկեղծ զրույց վարել. ուսանողների նկատմամբ անհատականության վրա հիմնված մոտեցում ցուցաբերել (հաշվի առնելով ուսանողի անձնային որակները, անհատական և տարիքային առանձնահատկությունները, դրա հիման վրա զրույցի բովանդակությունը անձնապես նշանակալից դարձնել յուրաքանչյուր աշակերտի համար), իրականացնել երկխոսական և սիմուլյացիոն խաղ. մոտեցում; կյուլթը կապել դասարանի իրական կյանքի, երեխաների կյանքի խնդիրների հետ. Տեղանքը նույնպես կարևոր դեր է խաղում Էթիկական պատմության ընկալման

մեջ: Շրջակա միջավայրի հուզական ազդեցությունը պետք է համապատասխանի պատմության մտադրությանը և բովանդակությանը: Կրտսեր աշակերտներին կարելի է տանել էքսկուրսիաների, որտեղ երեխաները ծանոթանում են միջավայրին, իսկ պատմությունը կուղեկցվի կոնկրետ օրինակներով: Ավելի երիտասարդ ուսանողների համար կարող էք կիրառել տարրական տեխնիկա՝ «Դուք պետք է դա անեք», «Բոլորն էլ դա անում են» արտահայտությունների տեսքով: Բացատրությունը պետք է օգտագործվի միայն այնտեղ և միայն այն դեպքում, երբ դա իսկապես անհրաժեշտ է, երբ դա իսկապես անհրաժեշտ է, ինչ-որ բան բացատրելու, բարոյական դիրքորոշումների մասին տեղեկացնելու համար, երբ անհրաժեշտ է ազդել ուսանողի գիտակցության և զգացմունքների վրա: Կրկին, օգտագործելով այս մեթոդը դասարանում, դուք կարող եք երեխաներին սովորեցնել մեր բակերում ապրող անօթևան կենդանիների մասին և քննարկել դրական գործողություններ, որոնք մենք կարող ենք անել կենդանիների նկատմամբ: «Բոլորն էլ դա անում են, բոլորը փորձում են կերակրել անօթևան կենդանիներին, որպեսզի կենդանիներն ավելի երկար ապրեն և զգան մեր հոգատարությունը իրենց հանդեպ»: Համոզումը որպես դաստիարակության մեթոդ ապահովում է բոլոր մեթոդների արդյունավետությունը, ընկած է ընտանի կենդանու մասնագիտական կողմնորոշման հիմքում և, համապատասխանաբար, որոշում է նրա գործունեությունն ու վարքը: Հավատքը ընտանի կենդանու համար անձնական նշանակություն ունեցող (այսինքն՝ կյանքում փորձարկված) գիտելիք է և ձևավորում է նրա աշխարհայացքը: Կ.Դ.Ուշինսկին կարծում էր, որ կրթության հիմքը համոզումն է, և համոզելու վրա կարող է ազդել միայն համոզումը: Համոզումն ուղղված է ընտանի կենդանու տրամաբանությանը և մտքին: Ուստի դաստիարակը պետք է առաջնորդվի ֆորմալ տրամաբանության սկզբունքներով, որոնք ներառում են նկատառումների որոշակիությունը, որը ձեռք է բերվում հստակ և կոնկրետ խոսքի միջոցով. հիմնավորման հետևողականություն և հետևողականություն; հայտարարությունների վավերականությունը: Համոզելու արդյունավետության հիմնական պայմանները. – դաստիարակի անձնական համոզմունք; – նրա մասնագիտական խորը կոմպետենտությունը. – աշակերտների անհատական հոգեկան բնութագրերի և թիմի հոգեբանության տարրերի իմացություն և հմուտ օգտագործում. – դիմել ոչ միայն աշակերտի

գիտակցությանը, այլև նրա ենթագիտակցական, հուզական-զգայական և կամային ոլորտներին. – աշակերտների հետ շփվելու, լսելու, համակրելու կարողություն. – նյութի ներկայացման հետևողականություն, հստակություն և ճշմարտացիություն. – բացություն, հուզականություն և լավատեսություն; – տարբեր հայտարարություններ ապացուցելու, հերքելու և բացատրելու կարողություն՝ հմտորեն օգտագործելով փաստերն ու օրինակները: Օրինակ՝ ուսումնական գործընթացի մեթոդներից է: Օրինակը տալիս է կոնկրետ դերային մոդելներ և այդպիսով ակտիվորեն ձևավորում է գիտակցություններ, զգացմունքներ, համոզմունքներ, ակտիվացնում է գործունեությունը: Օրինակի մասին խոսելիս նկատի ունենք առաջին հերթին կենդանի կոնկրետ մարդկանց օրինակը՝ ծնողներ, դաստիարակներ, ընկերներ: Կամ գրքերի, ֆիլմերի, պատմական դեմքերի հերոսների օրինակներ:

Դասին կարող եք բերել հսկայական թվով օրինակներ՝ կապված բարոյականության, համերաշխության, գեղագիտության հետ: Օրինակ՝ սերմանել երեխաների սերը բնության, բուսականության նկատմամբ, կարող եք օրինակներ բերել ցանկացած կոնկրետ վայրերից՝ ընդգծելով. «Տեսեք, բակը զարդարված է ծաղկանոցներով, մուտքերի մոտ կան յասամանի գեղեցիկ թփեր, ոչ ոք աղբ չի նետում, միկրոշոջանը լցված է. մաքուր օդով դուք ուրախ եք փողոց դուրս գալ և այլն»: Երեխաների ամեն օր տեսածի հետ կապված կոնկրետ օրինակներ, համեմատությունները դեր կխաղան երեխաների գեղագիտական և բարոյական որակների զարգացման գործում: Երեխաները իսկապես կցանկանան իրենց բակը բարեկարգել, չվիճել, ինսամել ծաղիկները, գուցե նույնիսկ մրցակցային բնույթն իր դերը կատարի, բայց մենք ավելի լավն ենք, և մենք ավելի գեղեցիկ: Օրինակի հոգեբանական հիմքը իմիտացիան է: Իմիտացիան անհատի գործունեությունն է: Որպես կանոն, տարրական դասարանների աշակերտները նմանակում են նրանց, ովքեր ամենաուժեղ տպավորությունն են թողնում իրենց վրա: Այսպիսով, հաշվի առնելով անձի ընկալման այս օրինաչափությունները, պետք է ձգտել ապահովել, որ լավ սկզբունքների կրողները լինեն հաճելի և գրավիչ, իսկ արատների կրողները թշնամանք առաջացնեն:

Չարկ է նշել, որ կրթության մեթոդները գործում են բարդ և հակասական միասնությամբ: Որոշիչ է լինելու նրանց ներդաշնակ կազմակերպված համակարգը: Միանգամայն հնարավոր է, որ ուսումնական գործընթացի որոշակի փուլում այս կամ այն մեթոդը կարող է կիրառվել քիչ թե շատ մեկուսացված ձևով: Կարծում եմ, որ առարկայի դասերը պետք է հիմնված լինեն բոլոր մեթոդների կիրառման վրա, քանի որ դրանք համակցված կբերեն լավագույն արդյունքը: «Արժեքներ» և «արժեքային կողմնորոշումներ» հասկացությունները բազմաչափ են: Մարդկային կյանքի տարբեր պահերին առաջին պլան են մղվում տարբեր արժեքներ: Հասարակության հիմնական արժեքները ձևավորվում են դրա հիման վրային նպատակներից ու խնդիրներից, որոնք նրան առերեսվում են պատմական որոշակի ժամանակաշրջանում և արտացոլում են հիմնարար սոցիալական կարիքները: Յուրաքանչյուր հասարակություն ունի յուրահատուկ արժեհամակարգ: Արժեքների ամբողջությունը, որը անհատը սովորում է սոցիալականացման գործընթացում, նրան տրվում է հասարակության կողմից: Տարրական կրթության շրջանակներում ակադեմիական առարկան արժեքների ձևավորման ամենամեծ հնարավորություններն ունի: Դասերը կոչված են ձևավորելու առաջին հերթին քաղաքացիական ինքնության և էկոլոգիական մշակույթի հիմքերը, դրանք նաև նպաստում են ազգային հիմնական արժեքներին ծանոթանալուն, արժեքային կողմնորոշումների ձևավորմանն ու զարգացմանը, զգալի անձնական որակներին:

Եզրակացություն

Այս հետազոտական աշխատանքում ուրվագծված հիմնական խնդիրները ամբողջությամբ իրականացվել են: Մենք տեսական և մեթոդական վերլուծություն ենք անցկացրել երիտասարդ դպրոցականների շրջանում հասարակության արժեքների ձևավորման խնդրի վերաբերյալ:

Անհատականության հոգևոր ոլորտը փորձառություններն են, մտքերը, կարիքները, արժեքը կողմնորոշումները, իդեալները: Դրանց բովանդակությունից է կախված՝ մարդու հոգում, աշխարհի հանդեպ նրա վերաբերմունքում բարի, թե չար սկիզբ կգերակայի: Հոգևոր արժեքները և արժեքային կողմնորոշումները կազմում են անհատի մոտիվացիոն ոլորտի առանցքը: Նրանք որոշիչ դեր են խաղում անձի և սոցիալական խմբի վարքագծի կարգավորման գործում: Արժեքային կողմնորոշումը առարկայի բարոյ հոգեբանական և սոցիալական երևույթ է: Այն միահյուսում է տեղեկատվական, հուզական և կամային բաղադրիչները, որոնք կարգավորում են անհատի գործողությունները, արարքները և վարքագիծը: Վերահսկվող կրթական գործընթացում արժեքային կողմնորոշումները գործում են որպես մանկավարժի և հենց իրենց աշակերտների գործունեության օբյեկտ. Սրանից հետևում է, որ ուսուցչի արքիտսֆերայի զարգացումը, ուսանողների կողմից հոգևոր և բարոյական արժեքների ամբողջական և օրգանական զարգացումը բարոյական դաստիարակության գործընթացի օպտիմալացման պայմաններն են՝ որպես անհատի հոգևոր զարգացման հիմք: Քանի որ կրթությունը հիմնարար հիմքն է և աղբյուրներից մեկը աշակերտների շրջանում իրական պատկերացումներ ստեղծել կյանքի տարբեր ոլորտներում մարդու իրական և երևակայական արժեքների մասին, այնուհետև կրթության արժեքային շրջանակի մշակում, մանկավարժական տեխնոլոգիաների, սկզբունքների, մեթոդների և տեխնիկայի կիրառում հոգևոր և բարոյական արժեքի ձևավորման համար: անձի կողմնորոշումները անհրաժեշտ և նշանակալի քայլ են կրթական համակարգի կատարելագործման, դրա զարգացման ռազմավարության մշակման ուղղությամբ:

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Ամիրջանյան Յու. Ա., Սահակյան Ա.Ս. Մանկավարժություն, Երևան, 2005թ., 455 էջ:
2. Абдульханова – Славская, А. Диалектика человеческой жизни [Текст] / А. Абдульханова – Славская. – М. : Мысль, 1999. – 224 с.
3. Адамова, А. Г. Сущность духовно–нравственного воспитания учащихся в контексте системного подхода [Текст] // ВЕСТНИК. – 2008. – № 7. – С. 26.
4. Алексеева, В. Г. Молодой рабочий: Формирование ценностных ориентаций [Текст] / В. Г. Алексеева. – М. : Мысль, 1983. – 222 с.
5. Алексеева, В.Г. Ценностные ориентации как фактор жизнедеятельности и развития личности [Текст] // Психологический журнал. –1984. – № 5. – С. 63–70.
6. Скакун В.А. Организация и методика профессионального обучения. Учебное пособие. М.: ИНФРА–М, 2007б с. 154